فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق) پاییز ۱۴۰۴ ۲۲(۳) ۱۳۷-۱۱۵

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه ی اصلی وب سایت مجله:
www.jqe.scu.ac.ir
شاپا الکترونیکی: ۴۲۷۱-۲۷۱۷
شاپا چاپی: ۵۸۵۰-۲۰۰۸

بررسی اثرات نامتقارن شاخص‌های عمده اقتصاد کلان بر شاخص قیمت بازار سهام در کشورهای اصلی طرف تجاری ایران: رویکرد رگرسیون چندکی

سید رحیم موسوی*، ابراهیم نگهداری ** ، احمد علی اسدپور*** ، مهدی کمالی

* دانشجوی دکترای، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قشم، قشم، ایران.
ایمیل: seyedmusavi2023@gmail.com
** استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران. (نویسنده مسئول)
ایمیل: ebrahim.negahdari@gmail.com
*** دانشیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.
ایمیل: asadpour.a@gmail.com
0000-0002-9622-2155
آدرس پستی: بندرعباس، بلوار دانشگاه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس کدپستی: ۷۹۱۵۸۹۳۴۵۷
**** استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قشم، قشم، ایران.
ایمیل: mahdikamali174@gmail.com

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۱۵ دی ۱۴۰۱	**E27 ،D73**	**نرخ ارز، نرخ تورم، شاخص قیمت سهام، رگرسیون چندکی**
تاریخ بازنگری: ۳۰ بهمن ۱۴۰۱		
تاریخ پذیرش: ۱۷ تیر ۱۴۰۲		

اطلاعات تکمیلی:

این مقاله برگرفته از پایان نامه ی دکتری آقای سید رحیم موسوی در رشته اقتصاد به راهنمایی دکتر ابراهیم نگهداری و دکتر احمدعلی اسدپور و مشاوره دکتر مهدی کمالی در دانشگاه آزاداسلامی واحد قشم می‌باشد.

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافعی وجود ندارد.
منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:
موسوی ، سید رحیم.، نگهداری، ابراهیم.، اسدپور، احمد علی و کمالی، مهدی. (۱۴۰۲). بررسی اثرات نامتقارن شاخص‌های عمده اقتصاد کلان بر شاخص قیمت بازار سهام در کشورهای اصلی طرف تجاری ایران: رویکرد رگرسیون چندکی. *فصلنامه علمی-پژوهشی اقتصاد مقداری*، ۲۲ (۳)، ۱۳۷-۱۱۵.

10.22055/JQE.2023.42705.2534

© 2023 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

چکیده گسترده

معرفی:

ساختارهاي درهم تنيده اقتصادهاي امروزي باعث مي‌شود تا تغييرات در يك بخش يا يك كشور به سرعت به بخش‌ها يا اقتصاد ساير كشورها گسترش يابد. شواهد تجربي نشان داده‌اند كه بازارها از يكديگر جدا نيستند و حركت هاي آن‌ها در يك فضاي جدا از يكديگر صورت نمي گيرد. جنبه‌های زیادی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد که رایج‌ترین آن‌ها سرمایه‌گذاری در صندوق‌های مشترک، صندوق تأمین عمومی، طلا و املاک و مستغلات است. قیمت سهام در بازار تعیین می‌شود، جایی که عرضه فروشنده با تقاضای خریدار پاسخ می‌دهد. ادبیات اقتصادی و مالی نشان می دهد که نوسانات ناشی از مسائل سیاسی بین‌المللی (ارتباطات دولتی، بازار کار، جهانی شدن و کاهش رشد) همراه با مسائل مالی (اهرم، انگیزه‌های ریسک بخش مالی و پولی) می‌تواند کشورها دیگر و به ویژه شرکای سیاسی و تجاری را تحت تاثیر قرار دهد. بازار مالی نقش مهمی در جمع‌آوری منابع مالی و به کارگیری آن‌ها در پروژه های مختلف سرمایه‌گذاری ایفا می‌کند؛ زیرا مکانی است که تمام معاملات سرمایه به منظور سرمایه‌گذاری یا تامین مالی در قالب مشارکت یا وام برای اوراق بهادار بلندمدت انجام می شود. از این‌رو، برای این‌که بازارهای مالی نقش اقتصادی مؤثری در ادغام پس‌اندازهای مختلف داشته باشند، باید اطلاعات مربوطه شرکت‌ها در دسترس باشد و دائماً در قیمت سهام آنها منعکس شود. عوامل و دلایل زیادی بر شاخص قیمت بازار

سهام در کشورهای مختلف تاثیرگذار هستند. با وجود آن‌که فاکتورهای موثر بر شاخص قیمت بازار سهام عمدتاً از یک رفتار نامتقارن و غیرخطی پیروی می‌کند، عمده روش هایی که به بررسی این رابطه پرداخته‌اند، خطی بوده است. این روش‌ها نمی‌تواند گویای برازش کاملی از مدل مورد بررسی باشد. مطالعات مختلف نشان داده است که رفتار قیمت سهام و به تبع آن عوامل موثر بر شاخص قیمت نیز عمدتاً رفتاری غیر خطی یا نامتقارن دارند که در بیشتر مطالعاتی که به بررسی عوامل موثر بر شاخص قیمت بازار سهام می پردازند، نادیده گرفته شده است.

متدولوژی:

در این مطالعه از رویکرد پس از وقوع و از داده های ثانویه استفاده خواهد شد. روش گردآوری داده های مطالعه نیز کتابخانه ای است. برای تجزیه و تحلیل داده ها نیز از رویکرد رگرسیون چندکی استفاده خواهد شد.

یافته‌ها:

یافته های این مطالعه نشان داد که تاثیر تورم، نرخ ارز، نقدینگی، تولید ناخالص داخلی بر شاخص قیمت بازار سهام مثبت و معنی‌دار بوده است. اثر تجارت خارجی بر شاخص قیمت بازار سهام نیز رد سطح ۹۰ درصد معنی‌دار بوده است. براساس سایر نتایج این مطالعه نیز اثر متغیرهای نرخ ارز و نرخ تورم بر شاخص قیمت بازار سهام نامتقارن بوده است. اثر متغیر تولید ناخالص داخلی، نقدینگی و تجارت خارجی نیز متقارن بوده است.

نتیجه:

این نتایج گویای این موضوع است که قیمت‌ها به تنهایی نمی‌توانند تمامی اطلاعات شاخص قیمت بازار سهام در این کشورها را توضیح دهند و متغیرهای کلان اقتصادی نیز نقشی موثر و تاثیرگذار بر شاخص قیمت بازار سهام رد این کشورهای دارند.

References

Akgül, I., Bildirici, M., & Özdemir, S. (2015). Evaluating the nonlinear linkage between gold prices and stock market index using Markov-Switching Bayesian VAR models. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 210*, 408–415. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.385

Amiri, H., Pourjavan, A., & Zahedi, M. (2025). Gold, currency and bitcoin as hedge or safe haven for stocks: Evidence from Tehran Stock Exchange (TSE) using Smooth Transition Regression (STR) models. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE), 21*(4), 220–272. https://doi.org/10.22055/jqe.2023.39758.2458 [in Persian].

Amiri, S., Homayounifar, M., Karimzadeh, M., & Falahi, M. A. (2015). Examination of dynamic correlation between major assets in Iran by DCC-GARCH approach. *The Economic Research (Sustainable Growth and Development), 15*(2), 183–201. Retrieved from http://ecor.modares.ac.ir/article-18-7024-fa.html [in Persian].

Azizi, F. (2004). Experimental test of the relationship between inflation and stock returns in Tehran Stock Exchange. *The Economic Research (Sustainable Growth and Development), 4*(11-12), 17–30. [in Persian].

Banerjee, S., Walder, F., Büchi, L., Meyer, M., Held, A. Y., Gattinger, A., … & van der Heijden, M. G. (2019). Agricultural intensification reduces microbial network complexity and the abundance of keystone taxa in roots. *The ISME journal*, *13*(7), 1722–1736. https://doi.org/10.1038/s41396-019-0383-2

Beer, F., & Hebein, F. (2008). An assessment of the stock market and exchange rate dynamics in industrialized and emerging markets. *International Business & Economics Research Journal (IBER), 7*(8). https://doi.org/10.19030/iber.v7i8.3241

Branger, N., Breuer, B., & Schlag, C. (2010). Discrete-time implementation of continuous-time portfolio strategies. *The European Journal of Finance*, *16*(2), 137–152. https://doi.org/10.1080/13518470902927233

Chang, F. (2022). The impact of inflation on stock market returns in China with a quantile approach. *Journal of Financial Economics*, *47*(3), 532–549.

Ciner, C., Gurdgiev, C., & Lucey, B. M. (2013). Hedges and safe havens: An examination of stocks, bonds, gold, oil and exchange rates. *International Review of Financial Analysis*, *29*, 202–211. https://doi.org/10.1016/j.irfa.2012.12.001

Diebold, F. X., & Yilmaz, K. (2009). Measuring financial asset return and volatility spillovers, with application to global equity markets. *The Economic Journal*, *119*(534), 158–171. https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2008.02208.x

Doong, S.-C., Yang, S.-Y., & Wang, A. T. (2005). The dynamic relationship and pricing of stocks and exchange rates: Empirical evidence from Asian emerging markets. *Journal of American Academy of Business, 7*(1), 118–123.

Elmi, Z., Aboonouri, E., Rasekhi, S., & Shahrazi, M. (2014). The influence of volatility structural changes on shock transmission and volatility spillover between gold and stock markets in Iran. *Economic Modelling, 8*(26), 57–73. Retrieved from https://eco.firuzkuh.iau.ir/article_554775.html [in Persian].

Fallahi, F., Hghighat, J., Sanoubar, N., & Jahangiri, K. (2014). Study of correlation between volatility of stock, exchange and gold coin markets in Iran with DCC-GARCH model. *Economics Research, 14*(52), 123–147. Retrieved from https://joer.atu.ac.ir/article_145.html [in Persian].

Fallahi, F., & Jahangiri, K. (2015). The study of financial contagion among stock market, exchange and gold coin in Iran. *Monetary & Financial Economics, 22*(10), 61–86. https://doi.org/10.22067/pm.v22i10.40535 [in Persian].

Fowowe, B., & Shuaibu, M. (2016). Dynamic spillovers between Nigerian, South African and international equity markets. *International Economics, 148*, 59–80. https://doi.org/10.1016/j.inteco.2016.05.002

Granger, C. W., Huangb, B.-N., & Yang, C.-W. (2000). A bivariate causality between stock prices and exchange rates: evidence from recent Asianflu. *The Quarterly Review of Economics and Finance, 40*(3), 337–354. https://doi.org/10.1016/S1062-9769(00)00042-4

Hadipour, H., Paytakhti Oskooe, S. A., Alavi Matin, Y., & Rahmani, K. (2021). The factors affecting on instability index in Tehran Stock Exchange (The case: Base metals industry). *Industrial Management Studies, 19*(61), 181–207. https://doi.org/10.22054/jims.2021.57264.2581 [in Persian].

Jin, F. (2022). Investigating factors affecting the stock market in Southeast Asian countries: Astana panel approach. *Journal of Financial Economics, 4*(22), 143–162.

Karimzadeh, M. (2006). Examination long run relationship between stock price index and monetary microeconomics variables by using co integration technique in economy of Iran. *Iranian Journal of Economic Research, 8*(26), 41–54. Retrieved from https://ijer.atu.ac.ir/article_3707.html [in Persian].

Khalifa, A. A., Hammoudeh, S., & Otranto, E. (2014). Patterns of volatility transmissions within regime switching across GCC and global markets.

International Review of Economics & Finance, 29, 512–524. https://doi.org/10.1016/j.iref.2013.07.011

Koenker, R., & Bassett Jr, G. (1978). Regression quantiles. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, *46*(1), 33–50. https://doi.org/10.2307/1913643

Koenker, R., & Hallock, K. F. (2001). Quantile regression. *Journal of Economic Perspectives, 15*(4), 143–156. https://doi.org/10.1257/jep.15.4.143

Liu, T.-Y., & Lee, C.-C. (2021). Global convergence of inflation rates. *The North American Journal of Economics and Finance, 58*, 101501. https://doi.org/10.1016/j.najef.2021.101501

Mehr-un-Nisa, & Nishat, M. (2011). The determinants of stock prices in Pakistan. *Asian Economic and Financial Review, 1*(4), 276–291.

Mohammadzadeh, A., & Shahiki Tash, M. N. (2018). Investigation relationship between the macroeconomic markets and financial market using the conditional capital asset pricing model (case study of Tehran Stock Exchange). *Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies*, *5*(20), 100–120. Retrieved from https://www.jmsp.ir/article_47920.html [in Persian].

Moqbel, M. A., Al-Rjoub, A. M., & AL-Shwiyat, Z. M. M. (2015). The effect of applying accounting information systems on the improvement of production costs: An applied study on Jordanian industrial firms listed on the Amman stock exchange. *International Management Review*, *9*(5), 824–834.

Pazoki, N., Hamidian, A., Mohammadi, S., & Mahmoudi, V. (2013). Correlation analysis of stock exchange index, oil price, exchange rate and gold price: A wavelet decomposition method. *Journal of Investment Knowledge, 2*(7), 131–148. Retrieved from https://jik.srbiau.ac.ir/article_7513.html [in Persian].

Piraee, K., & Shahsavar, M. R. (2008). Measuring the impact of price changes of goods and services on poverty in Iran. *Iranian Journal of Economic Research, 12*(36), 153–185. Retrieved from https://ijer.atu.ac.ir/article_3570.html [in Persian].

Samadi, S., Ebrahimmi, N., & Aghili, F. (2015). The effect of exchange rate fluctuations on the stock market index and the price of gold coins. *Monetary & Financial Economics, 22*(9), 57–73. https://doi.org/10.22067/pm.v22i9.19367 [in Persian].

Sharif, T., Purohit, H., & Pillai, R. (2015). Analysis of factors affecting share prices: The case of Bahrain stock exchange. *International Journal of Economics and Finance*, *7*(3), 207–216. https://doi.org/10.5539/ijef.v7n3p207

Singh, P. (2014). An empirical relationship between selected Indian stock market indices and macroeconomic indicators. *International Journal of Research in Business Management*, *2*(9), 81–92.

Uddin, R., Rahman, Z., & Hossain, R. (2013). Determinants of stock prices in financial sector companies in Bangladesh-A study on Dhaka Stock Exchange (DSE). *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, *5*(3), 471–480.

Wang, A., Choi, F., & Liu, J. (2022). The effect of macroeconomic variables on the stock price index in selected Asian countries. *Journal of Financial Studies*, *4*(5), 332–345.

Wang, M.-L., Wang, C.-P., & Huang, T.-Y. (2010). Relationships among oil price, gold price, exchange rate and international stock markets. *International Research Journal of Finance and Economics*, *47*, 72–89.

Zare, H., & Rezaei, Z. (2006). The effects of foreign exchange, gold coin and housing markets on Tehran Stock Market: A vector error correction model. *Research Bulletin of Isfahan University (Humanities)*, *21*(2), 99–112. Retrieved from https://www.sid.ir/paper/24919/en [in Persian].

Zamani, M. , Emamverdi, G. , Noorifard, Y. , Hamidian, M. & Jafari, S. M. (2024). Predicting Value At Risk: An Artificial Intelligence Approach. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, *21*(2), 1-33. Doi: 10.22055/Jqe.2021.35793.2293 [In Persian].